

OBLASŤ : ČLOVEK A HODNOTY

Náboženská výchova evanjelické a. v. náboženstvo

ISCED 3A

Gymnázia

1.- 4. ročník štvorročného štúdia

5.- 8. ročník osemročného štúdia

Stupeň vzdelania: vyššie sekundárne vzdelávanie – III. stupeň

Forma štúdia: denná

Vyučovací jazyk: slovenský jazyk

ÚVOD

Vzdelávací program z náboženskej výchovy pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde, ktorý je normou pre žiaka. K výkonovému štandardu je priradený obsahový štandard. V ňom sa zdôrazňujú pojmy. Obsahový štandard je záväzok pre učiteľa. Učiteľ môže tieto dve úrovne bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v školskom vzdelávacom programe.

Vzdelávací program pre predmet náboženská výchova má svoje špecifiká. Cieľom náboženskej výchovy nie sú iba vedomosti a myšlienkové pochody. Vo výkonovom štandarde sú použité činnostné slovesá od nižších myšlienkových úrovní (vymenujú, uvedú a pod.). Primárne náboženská výchova vedie žiakov k spoznávaniu zásad dobrých medziľudských vzťahov, k rozvíjaniu a reflexii v otázkach Boha, k oboznamovaniu sa s posolstvom, na ktorom sa zakladá viera a motivácia k osobnému náboženskému životu v cirkvi a zodpovednému konaniu v spoločnosti.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Náboženská výchova – evanjelická a. v. na gymnáziách je povinne voliteľným vyučovacím predmetom. Slúži ako priestor pre formovanie morálneho a kresťanského človeka. Poslaním predmetu je pozvať žiakov na cestu hľadania zmyslu vlastnej existencie v pochopení, že sú súčasťou veľkého plánu v rukách Boha – Stvoriteľa, s hodnotou, ktorá je vyjadrená v obeti Ježiša Krista – Vykupiteľa a s určením pre život pod vedením Ducha Svätého – Posväťiteľa. Predmet má vychovávať osobnosť, ktorá si je vedomá vlastnej hodnoty, vie sa prijať, vie zadefinovať svoje silné a slabé stránky, dokáže žiť ako jednotlivec, v spoločenstve a spoločnosti a svoju životnú cestu si volí s orientáciou na kresťanské hodnoty vychádzajúce z Biblie. Vedie ku etickým a prosociálnym postojom a pomáha nadobudnúť sociálne zručnosti ako sú komunikácia, empatia, kritika, atď. Na strednej škole dáva vyučovanie náboženskej výchovy evanjelickej dôraz na porozumenie, kritické reflektovanie, aplikáciu a vedomie vlastnej identity. Získavanie vedomostí má pomôcť žiakovi ku pochopeniu reality a dosiahnutiu zrelosti. Ukazuje zodpovednosť za vlastný kresťanský život a budovanie evanjelickej cirkvi. Predstavuje cirkev ako domov, rodinu bratov a sestier vo viere, ktorý poskytuje to, čo kresťan potrebuje pre svoj duchovný rast, najmä Slovo Božie a sviatosti.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- ✓ vytvoria priestor otvorenej a zrozumiteľnej komunikácie, kde môže prísť ku stretnutiu žiaka s Bohom a prehĺbovaniu viery mladého človeka,
- ✓ akceptujú vlastnú hodnotu a zmysel svojej existencie,
- ✓ prijímajú vlastnú zodpovednosť za svoj život, rozhodovanie a konanie,
- ✓ rozoznávajú Bibliu ako Božiu moc potrebnú pre objavenie zmysluplného života s pravými hodnotami a s cieľom vo večnosti,
- ✓ osvoja si orientovanie v Biblii a jej používanie ako prostriedku stretávania sa s Bohom v každodennom živote,
- ✓ vysvetlia a pochopia východiská kresťanskej etiky, sú schopní porovnať ju s etikou iných náboženstiev, kultúr, či s nenáboženskou etikou,
- ✓ rozoznávajú v sieti širokej ponuky životných smerovaní nebezpečenstvá, ktoré určité životné štýly so sebou prinášajú, upozornia na nebezpečenstvá, ktoré v dnešnej spoločnosti sú a vysvetlia ako sa im dá predísť – prevencia závislostí, ochrana pred sektami a kultmi,
- ✓ predstavia evanjelickú cirkev ako duchovný domov poskytujúci všetko, čo kresťan potrebuje pre svoj život viery a ďalší duchovný rast, vysvetlia potrebu pravidelného života v spoločenstve kresťanov, potrebu Božieho Slova a sviatostí,
- ✓ vysvetlia základné dogmatické princípy evanjelickej a. v. cirkvi tak, aby ich boli schopní zdefinovať a aplikovať ich v praktickom živote,
- ✓ vysvetlia pojmy „zákon a evanjelium“ takým spôsobom, aby pochopili svoju situáciu a potrebu Božej milosti,
- ✓ poukážu na problémy, ktoré prináša rozhodnutie pre život viery v dnešnej spoločnosti a diskutujú o nich,
- ✓ zhodnotia dôležitosť zachovania niektorých tradičných hodnôt ľudskej spoločnosti ako sú manželstvo, rodina, rodičovstvo.

1. ročník / Kvinta

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TEMATICKÉ CELKY

- 1. TC** **Etika – Dekalóg**
- 10 Božích prikázání
 - Boh, ktorý je Stvoriteľom sveta, teda aj mojím
- 2. TC** **Povinnosti voči Bohu**
- Boh, ktorého poznávame v Božom slove ako osobného Boha
 - Božie prikázania, ktoré hovoria o povinnosti k Pánu Bohu
- 3. TC** **Povinnosti voči blíznym**
- Božie prikázania, ktoré hovoria o povinnostiach voči blíznym
 - Správne postoje v živote kresťana

Obsah tematických celkov

- 1. TC** **Etika – Dekalóg**
- Príbeh prijatia, znenie
 - Ja som Hospodin Tvoj Boh
- 2. TC** **Povinnosti voči Bohu**
- Osobný Boh
 - Svedomie
 - Posvätenie
 - Agape – Eros
 - Nebudeš mať iných bohov!
 - Nebudeš brať meno Božie nadarmo!
 - Pamätaj, že máš sviatočný deň svätiť!
- 3. TC** **Povinnosti voči blíznym**
- Život v spoločenstve
 - 4. prikázanie – Úcta k autoritám
 - 5. prikázanie – Úcta k životu
 - 6. a 10. prikázanie – Sex v živote kresťana
 - 7. a 9. prikázanie – Správny postoj k vlastníctvu
 - 8. prikázanie – Pravda a lož

2. ročník / Sexta

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

TEMATICKÉ CELKY

- 1. TC Religionistika**
- Rozdelenie náboženstiev
 - Vymedzenie základných pojmov a kritérií religionistiky
- 2. TC Náboženstvá sveta**
- Základné delenie náboženstiev
 - Prvotné, polyteistické, východné a monoteistické náboženstvá
- 3. TC Kresťanské cirkvi**
- Základný prehľad kresťanských cirkví a hnutí
 - Charakteristické znaky, učenia a prax jednotlivých kresťanských cirkví a hnutí
- 4. TC Sekty**
- Vymedzenie pojmu sekty a charakteristické znaky siekt
 - Prehľad najznámejších siekt a prax týchto spoločenstiev
- 5. TC Svetonázory**
- Prehľad svetonázorov a základné pojmy
 - Jednotlivé svetonázory a základné charakteristické znaky

Obsah tematických celkov

- 1. TC Religionistika**
- Úvod
- 2. TC Náboženstvá sveta**
- Prvotné náboženstvá (fetišizmus, animizmus, totemizmus, démonizmus)
 - Polyteistické náboženstvá (egyptské, grécke, rímske)
 - Východné náboženstvá Indie (hinduizmus, budhizmus, džinizmus)
 - Východné náboženstvá Číny (konfucionalizmus, taoizmus)
 - Monoteistické náboženstvá (judaizmus, islam)
- 3. TC Kresťanské cirkvi**
- Rímskokatolícka cirkev
 - Pravoslávna cirkev
 - Reformovaná cirkev
 - Evanjelikálne cirkvi (metodisti, baptisti, cirkev bratská, adventisti)
 - Letničné cirkvi (apoštolská cirkev)
 - Charizmatické hnutia, cirkvi, zbory (Hnutie viery, Slovo Života....)
- 4. TC Sekty**
- Vymedzenie pojmu (čo charakterizuje sektu, znaky sekty)
 - Svedkovia Jehovovi
 - Mormóni
 - Moonisti
 - Hare Krišna
 - Sri Chinmoy
 - Scientológia

- UFO kultury (Raeliáni, Nebeská brána, Vesmírni ľudia)

5. TC

Svetonázory

- Úvod – čo je svetonázor
- Teizmus / Deizmus
- Monizmus / panteizmus
- Ateizmus / Nihilizmus
- Existencializmus
- New age
- Postmodernizmus

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Etika - Dekalóg

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiaci na konci štúdia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ interpretujú príbeh prijatia Dekalógu, ✓ vymenujú 10 Božích prikázaní, ✓ uvedú príklady aktuálnosti Dekalógu, ✓ reprodujú príbeh stvorenia, ✓ vyjadria postoj k teóriám o vzniku života, ✓ zhodnotia stvorenie ako Boží plán pre svet, 	<p>Dekalóg</p> <p>Božie prikázania</p> <p>teórie stvorenia</p>

Povinnosti voči Bohu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenujú Božie vlastnosti, ✓ ocenia Božiu lásku k človeku, ✓ vyjadria veľkosť obete Ježiša Krista, ✓ vysvetlia pojmy Boží zákon a „svedomie sveta“ a ich súvis s morálkou a právom, ✓ odporučia aplikovať Boží zákon pri rozhodnutiach v živote, ✓ objasnia pojem posvätenie, ✓ uvedú príklady služby Bánu Bohu, ✓ porovnajú pojmy Agapé a Eros, ✓ určia poradie ich dôležitosti v živote kresťana, ✓ zreprodujú vysvetlenie 1. BP podľa 	<p>kresťanský Boh</p> <p>Ježiš Kristus</p> <p>synovstvo Božie</p> <p>svedomie</p> <p>Boží hlas</p> <p>poslušnosť, neposlušnosť</p> <p>Božie vyvolenie</p> <p>služba</p> <p>posvätenie</p> <p>vyslanie</p> <p>Eros, Agapé</p> <p>Božia láska</p>

<p>Malého katechizmu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizujú pojmy modlárstvo, závislosť, sekta, okultizmus, ezoterika, ✓ uvedú príklad izraelského modlárstva, ✓ zdôvodnia nebezpečenstvá okultizmu, ✓ zreprodukujú vysvetlenie 2. BP podľa Malého katechizmu, ✓ vymenujú situácie zneužívania Božieho mena ✓ zreprodukujú vysvetlenie 3. BP podľa Malého katechizmu ✓ zdôvodnia potrebu odpočinku a dôležitosť navštevovať spoločenstvo veriacich, ✓ vymenujú poriadok služieb Božích, 	<p>Malý katechizmus</p> <p>modlárstvo</p> <p>závislosti</p> <p>sekty</p> <p>okultizmus</p> <p>ezoterika</p> <p>Božie dieťa</p> <p>zneužívanie Božieho mena</p> <p>spoločenstvo kresťanov</p> <p>sviatočný deň</p> <p>deň odpočinku</p> <p>Pánov deň</p> <p>poriadok služieb Božích</p>
---	--

Povinnosti voči blíznym

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenujú pravidlá spolužitia v spoločenstve, ✓ vysvetlia pojmy pacifizmus, rasizmus, nacionalizmus, tolerancia, xenofóbia, ✓ zhodnotia vzťah medzi slobodou a zodpovednosťou za svoje činy, ✓ zreprodukujú vysvetlenie 4. BP podľa Malého katechizmu, ✓ obhája potrebu zachovania určitých tradičných hodnôt v spoločnosti, ✓ zdôvodnia potrebu autorít a inštitúcií, ✓ zreprodukujú vysvetlenie 5. BP podľa Malého katechizmu, ✓ konkretizujú aplikovanie 5. BP vo všetkých formách, ✓ obhája ochranu ľudského života v súvislosti so závislosťami, interrupciou trestom smrti, ✓ poukážu na význam lásky a pomoci tým, ktorí to potrebujú, ✓ zreprodukujú vysvetlenie 6. A 10. BP podľa Malého katechizmu, 	<p>samota</p> <p>spoločenstvo</p> <p>tolerancia</p> <p>pacifizmus, rasizmus, nacionalizmus, xenofóbia</p> <p>zlé prostredie</p> <p>hodnoty rodinného spolužitia</p> <p>hodnoty vzťahov</p> <p>hodnota ľudského života</p> <p>Tvorca života</p> <p>životný štýl</p> <p>starostlivosť o druhých</p> <p>počatie – smrť</p> <p>vojna</p> <p>obet' „lásky“</p> <p>manželstvo, rodičovstvo, deti, adopcia, rozvod</p> <p>nevera, promiskuita, prostitúcia</p> <p>homosexualita</p> <p>bezpečný sex</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ kultivovane formulujú postoj k problematike sexuality, ✓ objasnia riziká predmanželského sexu, ✓ doložia správne sexuálne správanie biblickými veršami, ✓ obhája potrebu žiť vo vzťahu, ktorého základom je Boh, ✓ vysvetlia pojmy rodičovstvo, adopcia, rozvod, nevera, promiskuita, prostitúcia, homosexualita, ✓ zreprodukujú vysvetlenie 7. A 9. BP podľa Malého katechizmu, ✓ charakterizujú pojem vlastníctvo a jeho formy, ✓ uvedú najbežnejšie podoby krádeže, ✓ zhodnotia protiklady dnešnej doby: sebeckosť a mamónárstvo, humanita, charita, misia, ✓ zreprodukujú vysvetlenie 8. BP podľa Malého katechizmu, ✓ objasnia pojmy pravda, lož, ohováranie, omyl, zavádzanie, ✓ uvedú biblické príklady ľži, ✓ diskutujú o problematike „svätej ľži“, 	<p>sexuálna orientácia</p> <p>krádež</p> <p>sebeckosť</p> <p>vlastníctvo</p> <p>charita, misia, humanita, ľudskosť</p> <p>pravda, lož, omyl, zavádzanie</p> <p>„svätá lož“</p> <p>hriech</p> <p>lekárska etika</p>
--	--

Religionistika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizujú pojmy religionistika a náboženstvo, ✓ uvedú príklady prejavov a kritériá delenia náboženstiev, 	<p>religionistika</p> <p>náboženstvo – náboženstvá</p> <p>konfesia</p> <p>teológia</p> <p>kult</p>

Náboženstva sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenujú znaky a prejavy prvotných náboženstiev, ✓ vymenujú základné polyteistické náboženstvá, 	<p>fetišizmus</p> <p>animizmus</p> <p>totemizmus</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizujú učenie a prax polyteistických náboženstiev, ✓ objasnia problematiku učenia a praxe vybraných východných náboženstiev Indie, ✓ opíšu prejavy čínskych náboženstiev, ✓ načrtnú rozdiel medzi čínskymi a indickými náboženstvami, ✓ vysvetlia pojem monoteizmus, ✓ charakterizujú učenie a prejavy monoteistických náboženstiev, ✓ objasnia súvis monoteistických náboženstiev s kresťanstvom, 	<p>démonizmus</p> <p>polyteistické náboženstvá</p> <p>hinduizmus</p> <p>budhizmus</p> <p>džinizmus</p> <p>konfucionizmus</p> <p>taoizmus</p> <p>monoteistické náboženstvá</p> <p>judaizmus</p> <p>islam</p> <p>šaman</p> <p>amulet</p> <p>fetiš</p>
--	---

Kresťanské cirkvi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ objasnia učenie a prax RKC a porovnajú ich s ECAV, ✓ popíšu učenie a prax Pravoslávnej cirkvi, ✓ formulujú základy učenia a praxe reformovanej cirkvi, ✓ porovnajú učenie a prax s ECAV, ✓ vysvetlia dôvody vzniku evanjelikálnych cirkví, ✓ charakterizujú typické dôrazy evanjelikálnych cirkví, ✓ porovnajú spoločné a rozdielne body evanjelikálnych cirkví a ECAV, ✓ objasnia príčiny vzniku, základy učenia a praxe letničných cirkví, ✓ načrtnú príčiny vzniku, základy učenia a typické dôrazy charizmatických hnutí vo vzťahu k letničným, ✓ pomenujú problematické body ich učenia a praxe, 	<p>rímskokatolícka cirkev</p> <p>pravoslávna cirkev</p> <p>reformovaná cirkev</p> <p>evanjelikálne cirkvi</p> <p>metodisti</p> <p>baptisti</p> <p>cirkev bratská</p> <p>adventisti siedmeho dňa</p> <p>letničné cirkvi</p> <p>apoštolská cirkev</p> <p>charizmatické hnutia</p> <p>hnutie viery</p> <p>Slovo života</p> <p>kresťanské spoločenstvá</p>

Nové náboženské hnutia a sekty

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenujú základné znaky siekt a mechanizmus ich pôsobenia, ✓ poukážu na nebezpečenstvo siekt a ich vplyv, ✓ objasnia vznik, základy učenia a prax siekt, ✓ navrhnu spôsob obrany voči sektám, ✓ načrtnú základné znaky New Age, jeho dôrazy a prax, ✓ uvedú dôvody vzniku takýchto siekt a spoločenských, ✓ charakterizujú učenie a prax jednotlivých siekt, 	sekta znaky sekty manipulácia elitárstvo dogmy svedkovia Jehovovi mormoni moonisti Hare Krišna Sri Chinmoy New Age Scientológia UFO kulty Raeliáni Nebeská brána vesmírni ľudia meditácia

Svetonázory

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ definujú pojem „svetonázor“, ✓ skonštatujú, prečo si každý človek buduje svoj svetonázor, ✓ vyjadria základné znaky teizmu a deizmu, ✓ objasnia ich dôrazy, spoločné črty, rozdiely a ich význam v praxi, ✓ pomenujú základné znaky monizmu a nihilizmu, ✓ vysvetlia ich vzájomnú nadväznosť, dôrazy a význam v praxi, ✓ objasnia základné znaky postmodernizmu, jeho dôrazy a význam v praxi. 	svetonázor mytológia teizmus deizmus monizmus – panteizmus ateizmus nihilizmus existencializmus postmodernizmus

